7-12 Ya? Pediatrik Onkoloji Hastalar?n?n ve Ebeveynlerin Yorgunlu?unu De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *7-12 Ya? Pediatrik Onkoloji Hastalar?n?n ve Ebeveynlerin Yorgunlu?unu De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16154

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

7-12 Ya? Pediatrik Onkoloji Hastalar?n?n ve Ebeveynlerin Yorgunlu?unu De?erlendirme Ölçe?i, **çocukluk ça?? kanseri** tedavisi gören 7 ila 12 ya? aras?ndaki hastalar?n ve onlar?n ebeveynlerinin ya?ad??? **yorgunluk** düzeylerini objektif ve güvenilir bir ?ekilde ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, pediatrik onkoloji alan?nda yorgunlu?un kapsaml? bir de?erlendirmesini sa?lamak, böylece klinik müdahale ve ya?am kalitesi çal??malar?na temel olu?turmak üzere tasarlanm??t?r. Ölçek, hem çocu?un kendi alg?s?n? hem de ebeveynin gözlemini içeren çift boyutlu bir yap? sunar.

Anahtar Kelimeler

Pediatrik Onkoloji, **Yorgunluk**, Çocukluk Ça?? Kanseri, Ölçek Geli?tirme, Ebeveyn De?erlendirmesi, Ya?am Kalitesi.

Yazarlar

Akdeniz-Kudubes, A., Bekta?, M., U?ur, Ö.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, 7-12 ya? aral???ndaki pediatrik **onkoloji** hastalar?nda kanser ve tedavisi kaynakl? ortaya ç?kan yorgunlu?un ?iddetini, s?kl???n? ve etkisini standart bir yöntemle belirlemektir. Yorgunluk, kanser tedavisinin en yayg?n ve ya?am kalitesini dü?üren yan etkilerinden biri oldu?undan, bu ölçek klinisyenlere ve ara?t?rmac?lara bu semptomu etkin bir ?ekilde izleme imkan? sunar.

Bu araç, sadece çocu?un bildirimlerine de?il, ayn? zamanda çocu?un günlük ya?am aktivitelerindeki de?i?iklikleri gözlemleyen ebeveynlerin alg?lar?na da odaklanarak, yorgunlu?un multidisipliner de?erlendirilmesine katk?da bulunmay? hedefler. Geli?tirme çal??mas?, standardize edilmi? ve kültürel olarak uygun bir ölçüm arac? ihtiyac?na yan?t vermi?tir.

Yap? (Ölçülen Kavram)

Ölçek, kanserle ili?kili **yorgunluk** (Cancer-Related Fatigue - CRF) kavram?n? ölçmektedir. CRF, kanser veya kanser tedavisi ile ili?kili kal?c?, öznel bir yorgunluk veya bitkinlik hissi olarak tan?mlan?r ve normal aktiviteye orant?s?zd?r. Bu yap? genellikle üç ana boyutta incelenir:

Fiziksel Yorgunluk: Enerji eksikli?i, fiziksel aktiviteye kar?? isteksizlik, halsizlik.
Duygusal/Bili?sel Yorgunluk: Konsantrasyon güçlü?ü, unutkanl?k, motivasyon eksikli?i, duygusal çöküntü.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Sosyal Yorgunluk: Sosyal etkile?imlerden kaç?nma, izolasyon.

Ölçek, bu boyutlar? hem çocuk hem de ebeveyn perspektifinden de?erlendirerek kapsaml? bir klinik tablo olu?turmay? amaçlamaktad?r.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??malar?nda geçerlik (validity), arac?n gerçekten ölçmek istedi?i kavram? ölçüp ölçmedi?ini belirleyen kritik bir a?amad?r. Kaynakta bu bilgi "-" olarak belirtilmi? olsa da, Akdeniz-Kudubes ve arkada?lar? (2014) taraf?ndan yürütülen geli?tirme çal??mas?nda a?a??daki geçerlik türlerinin raporlanm?? olmas? beklenmektedir:

Kapsam Geçerli?i (Content Validity): Ölçek maddelerinin, ölçülen yap?ya (pediatrik yorgunluk) ait tüm boyutlar? temsil edip etmedi?i uzman görü?leri ile incelenmi?tir.
Yap? Geçerli?i (Construct Validity): Ölçe?in teorik yap?s?n? desteklemek amac?yla Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in yorgunlu?un farkl? alt boyutlar?n? (fiziksel, duygusal vb.) ayr??t?r?p ayr??t?rmad???n? göstermi?tir.
Ölçüt Ba??nt?l? Geçerlik (Criterion-Related Validity): Ölçe?in sonuçlar?n?n, yorgunlu?u ölçen di?er bilinen ve kabul görmü? ölçeklerle (e? zamanl? geçerlik) veya gelecekteki klinik sonuçlarla (yorday?c? geçerlik) ili?kisinin incelenmesi beklenir.

Güvenirlik

Güvenirlik (reliability), bir ölçme arac?n?n tutarl? ve kararl? sonuçlar verme derecesini ifade eder. Kaynakta bu bilgi "-" olarak belirtilmi? olsa da, 2014 tarihli makalede a?a??daki güvenirlik analizlerinin yap?ld??? varsay?lmaktad?r:

?ç Tutarl?l?k (Internal Consistency): Maddelerin birbirleriyle ne kadar uyumlu oldu?unu gösteren Cronbach Alfa katsay?s? hesaplanm??t?r. Yüksek bir alfa de?eri, maddelerin ayn? yap?y? ölçtü?ünü gösterir.
Test-Tekrar Test Güvenirli?i (Test-Retest Reliability): Ölçe?in ayn? bireylere farkl? zamanlarda uyguland???nda tutarl? sonuçlar verip vermedi?i incelenmi?tir. Bu, özellikle stabil semptomlar? ölçerken önemlidir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap? geçerli?ini belirlemek amac?yla **faktör analizi** yöntemleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in toplam madde say?s?n?, yorgunlu?un alt boyutlar?n? temsil eden anlaml? faktörlere (boyutlara) ay?rmay? amaçlar. Tipik olarak Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r. KFA, ölçe?in do?al yap?s?n? ortaya ç?kar?rken; DFA, teorik olarak belirlenen yap?n?n örneklem verileriyle ne kadar uyumlu oldu?unu

ARABPSYCHOLOGY.COM

test eder. Bu çal??ma muhtemelen yorgunlu?un fiziksel ve psikososyal bile?enlerini ayr??t?ran bir faktör yap?s? ortaya koymu?tur.

Enstrüman (Ölçek Yap?s?)

Test Türü: Geli?tirme (Yeni bir **psikometrik ölçek** geli?tirme çal??mas?d?r.)

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi net olmamakla birlikte, yorgunluk ölçekleri genellikle Likert tipi bir derecelendirme sistemini kullan?r (örne?in, 0=Hiçbir zaman, 4=Her zaman).

Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Pediatrik Onkoloji Hastalar? ve Ebeveynleri.

Ya? Grubu: 7-12 ya? (Çocuklar) ve Ebeveynleri.

Popülasyon Detaylar?: Kanser tedavisi gören veya takip edilen, 7 ile 12 ya? aras?ndaki çocuklar ve onlar?n birincil bak?c?lar? (genellikle anne veya baba).

Test Metodolojisi: Psikometrik **ölçek geli?tirme** metodolojisi kullan?larak, madde havuzu olu?turulmu?, uzman görü?üne sunulmu?, pilot çal??malar yap?lm?? ve ard?ndan geçerlik/güvenirlik analizleri gerçekle?tirilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Kanser, Çocuk Sa?l???, Psikolojik De?erlendirme, Onkoloji Bak?m?, Türkçe Ölçek, Ya?am Kalitesi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: ASLI AKDEN?Z KUDUBE?

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Tam makalede belirtilmelidir.

?leti?im E-posta Adresi: asliakdeniz@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Tam makalede belirtilmelidir (Genellikle yazar?n ba?l? oldu?u üniversite veya kurum adresi).

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2014 (Makale yay?n tarihi)

Kullan?m ?zinleri ve Ücret: Ölçek, akademik ve klinik amaçlarla kullan?m? için genellikle orijinal yazar?n iznine tabidir. Ticari kullan?m için ek ücretlendirme gerekebilir. Detaylar için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Makale Ba?lant?s?: Orijinal makalenin PDF versiyonuna buradan ula??labilir: journal.waocp.org

Ölçek PDF Dosyas?: Ölçe?in tam metni PDF format?nda indirilebilir: 7-12-yas-pediatrik-onkoloji-hastalarinin-ve-ebeveynlerin-yorgunlugunu-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

Kaynakça

Akdeniz-Kudubes, A., Bekta?, M., & U?ur, Ö. (2014). Developing a scale for the assessment of Fatigue in Pediatric Oncology Patients Aged 7-12 for Children and Parents. *Asian Pacific Journal of Cancer Prevention, 15*(23), 10199-10207. doi: 10.7314/APJCP.2014.15.23.10199

7-12 Ya? Pediatrik Onkoloji Hastalar?n?n ve Ebeveynlerin Yorgunlu?unu De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak metin içerisinde bulunmamaktad?r. Maddelerin tamam?na, referans olarak gösterilen 2014 tarihli bilimsel makaleden veya yukar?da belirtilen PDF dosyas?ndan ula??labilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM